

Głos w sprawie Instytutu Józefa Piłsudskiego

Wielkim zaskoczeniem była dla mnie wiadomość, że centralne władze Związku Narodowego Polskiego (Polish National Alliance) z centralą w Chicago, postanowiły sprzedać swoje dwa budynki znajdujące się w metropolii nowojorskiej, tj. kamienicę przy 180 Second Avenue na Manhattanie oraz piękny budynek na Greenpoincie, przy 155 Noble Street.

Najbardziej zdumiewa fakt, że w pierwszym z wymienionych budynków, który w październiku 2013 r. został przez Związek Narodowy Polski wystawiony na sprzedaż, znajduje się od około 20. lat na zasadzie wynajmu, siedziba Instytutu Józefa Piłsudskiego wraz cennymi zbiorami - dzieła sztuki, archiwum i biblioteka. Ta szacowna instytucja przez nagłą decyzję centrali ZNP w Chicago, zmuszona będzie zgodnie z posiadaną umową wynajmu, znaleźć nowe miejsce na swoją siedzibę do końca kwietnia 2015 r. Czasu pozostało niewiele.

W tym miejscu warto przypomnieć, że wspomniana kamienica przy 180 Second Avenue na Manhattanie, której właścicielem jest Związek Narodowy Polski, już od około stu lat dobrze służy polskiej grupie etnicznej w Nowym Jorku i na dobrą sprawę należy ją traktować jako ważny dla tutejszej Polonii historyczny zabytek.

Związek Narodowy Polski kupił budynek w początkach XX wieku z przeznaczeniem na Dom Emigracyjny, przez który przewinęły się tysiące naszych rodaków przybywających do Ameryki za przysłowiowym chlebem. Tutaj znajdowali czasowy dach nad głową, ciepły posiłek, pomoc w znalezieniu mieszkania i pracy oraz cenne uwagi, jak radzić sobie w obcej amerykańskiej rzeczywistości. Pomoc ta była nieoceniona, zważywszy, że nasi rodacy-emigranci byli przeważnie wiejskiego pochodzenia i przybywali do Ameryki bez znajomości języka angielskiego.

W czasie I wojny światowej w Domu Emigracyjnym Związku Narodowego Polskiego przy 180 Second Avenue zorganizowano Centrum Rekrutacyjne Nr 8 do Armii Polskiej we Francji, które funkcjonowało od 6. X. 1917 r. do 8. II. 1919 r. W tym okresie zarejestrowało się tam 3250 ochotników do Armii Polskiej we Francji, zwanej od koloru mundurów „Armią Błękitną”. Organizatorem Centrum Rekrutacyjnego Nr 8 był Franciszek Dziób, zasłużony działacz Sokolstwa Polskiego w Ameryce.

Po I wojnie światowej Dom Emigracyjny ZNP przy 180 Second Avenue był chwilową przystanią dla wielu naszych ro-

daków, którzy zdecydowali się powrócić na stałe do niepodległej Polski. Wśród nich byli również weterani „Armii Błękitnej”, którzy zdecydowali się na wyjazd do starej ojczyzny, aby objąć w posiadanie działki ziemi, przyznanej im w ramach osadnictwa wojskowego na Kresach Wschodnich. Inni, zamożniejsi weterani wyjeżdżali na Pomorze i do Wielkopolski, gdzie kupowali za gotówkę poniemieckie gospodarstwa rolne, z ziemią i budynkami.

W 1923 r. przez Dom Emigracyjny ZNP na Manhattanie przewinęła się także grupa polskich inwalidów wojennych (weteranów „Armii Błękitnej”), którzy powracali do Polski, aby osiąść w schronisku weterańskim w Kuligach k/ Brodnicy na Pomorzu, zakupionym i zorganizowanym przez Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce.

W Domu Emigracyjnym ZNP na Manhattanie osoby podróżujące do Polski miały zapewnione noclegi (przeważnie na dwie lub trzy noce, a w niektórych przypadkach na dłużej), posiłki oraz otrzymywali pomoc przy załatwianiu ostatnich formalności przed morską podróżą, z badaniami lekarskimi włącznie.

Dom Emigracyjny ZNP przy 180 Second Avenue służył miejscowej Polonii i polskim emigrantom przez kilka następujących dekad. Mieściły się też tutaj różne polskie organizacje, m. in. nowojorska Gmina Związku Narodowego Polskiego, Polski Komitet Emigracyjny, Stowarzyszenie Polskich Kombatantów oraz wspomniany już Instytut Józefa Piłsudskiego. Dzięki tej ostatniej instytucji, dawny Dom Emigracyjny przy 180 Second Avenue w połowie lat 90. ub. wieku odżył na nowo, zaczął tętnić różnymi polskimi imprezami. Odbywały się tutaj spotkania, odczyty, prelekcje, projekcje filmów dokumentalnych o tematyce historycznej, naukowe sympozja, a naukowcy polscy i amerykańscy, a także z innych krajów, prowadzili tutaj w oparciu o bogate zbiory archiwalne Instytutu swoje badania naukowe związane z najnowszymi dziejami Polski. W siedzibie Instytutu podejmowano wiele znaczących osób ze świata polityki, nauki i kultury.

Ostatnimi laty zrobiono duży wysiłek nad porządkiem i digitalizacją unikatowych zbiorów archiwalnych znajdujących się w Instytucie. Wystarczy zajrzeć na stronę internetową Instytutu: www.pilsudski.org, by się o tym przekonać. I w momencie tak prężnie rozwijającej się działalności edukacyjnej Instytutu, niespodziewaną decyzją władz Związku Narodowego Polskiego, wszystko zostanie gwałtownie przerwane. Dla Instytutu Józefa Piłsudskiego jest to sytuacja nie-

zmiernie trudna, bo obecnie nie jest łatwo znaleźć niedrogie, odpowiednie lokum na Manhattanie i następnie przystosować go do funkcji, jaką ma spełniać tego typu placówka.

Jak poinformował „Nowy Dziennik”, władze Związku Narodowego Polskiego (Polish National Alliance) w Chicago swoją decyzję o wystawieniu na sprzedaż budynku przy 180 Second Avenue na Manhattanie, tłumaczą tym, że „profil PNA nie obejmuje zarządzania budynkami”, a organizacja chce „zmaksymalizować inwestycje i ulokować aktywa w innych inwestycjach”. Cena za jaką wystawiono na rynek kamienicę przy 180 Second Avenue na Manhattanie to 7,6 milionów dolarów. Czyli mówiąc brutalnie, chodzi wyłącznie o pieniądze, inne względy się nie liczą. I nieważne, że budynek przejdzie w obce ręce, a jedna z najbardziej zasłużonych dla sprawy niepodległości Polski instytucji, działającej w Stanach Zjednoczonych od 1943 roku, zmuszona zostanie do wyprowadzki nie wiadomo gdzie.

Obecne władze Związku Narodowego Polskiego chyba zapomniały, że w przeszłości organizacja ta, oprócz działalności

ubezpieczeniowej swoich członków, stawiła sobie za cel również popieranie szeroko pojętej aktywności społecznej Polaków w Ameryce: pielęgnowanie polskiej kultury poprzez budowanie kościołów, szkół, zakładanie polskich instytucji np. bibliotek i wydawnictw, oraz wspieranie inicjatyw zmierzających do odzyskania niepodległości przez Polskę. Uwidocznilo się to zwłaszcza w okresie I i II wojny światowej. Nie żałowano wówczas na ten wzniosły cel sił i ogromnych środków materialnych.

Zasługi ZNP na rzecz sprawy niepodległości Polski, są znaczące i niepodważalne. I doprawdy trudno zrozumieć, dlaczego obecne kierownictwo tej organizacji w pogoni za doraźnymi zyskami finansowymi, praktycznie chce podciąć skrzydła i sparaliżować działalność Instytutu Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku, który odgrywa przecież dużą rolę w podtrzymaniu polskich, niepodległościowych tradycji historycznych. A należy pamiętać, że patron Instytutu, Józef Piłsudski przestrzegł, że „niepodległość nie jest Polakom dana raz na zawsze”.

Wielka szkoda, że Związek Narodowy Polski zamiast tę, znaczącą dla świata naukowego instytucję wspierać i ochraniać, jak czynił do tej pory, niestety obecnie rzucił jej ogromną kłódę pod nogi, ze szkodą dla wszystkich, także dla siebie. Historia ten przykry fakt z pewnością odnotuje, ale dla Związku Narodowego Polskiego nie będzie on powodem do chwały.

Teofil Lachowicz

Instytut Piłsudskiego w Ameryce poszukuje stałej siedziby.

Przez ostatnie 20 lat Związek Narodowy Polski wynajmował Instytutowi Piłsudskiego w Ameryce lokal przy 180 Second Ave. w Nowym Jorku. W 2013 r. ZNP podjął decyzję o sprzedaży budynku. Instytut nie posiada wystarczających funduszy na kupno tego obiektu i dlatego jak najszybciej musi znaleźć nową siedzibę i zorganizować przeprowadzkę.

Instytut Piłsudskiego w Ameryce od 70 lat służy Polonii i Polsce. Zabezpiecza polskie dziedzictwo narodowe i promuje historię i kulturę Polski w Stanach Zjednoczonych. Skupia w Nowym Jorku środowisko, które wspiera sprawy ważne dla Polski i Polaków. Nie można dopuścić, aby tak ważna placówka zaprzestała kontynuowania swojej działalności z powodu braku siedziby.

Niewielki budżet Instytutu pochodzi z darów, donacji, skromnego kapitału zakładowego, z zapisów testamentowych oraz z dotacji polskich instytucji rządowych, które są przeznaczone na digitalizację, programy naukowe, edukacyjne i promocyjne.

Władze Instytutu apelują do Polaków o pomoc w poszukiwaniach siedziby i donacje na ten cel. Instytut jest organizacją *not-for-profit*. Donacje mogą być odpisywane od dochodów przy rozliczeniach podatkowych w USA.

Zarząd Instytutu Piłsudskiego w Ameryce
180 Second Avenue, New York, NY 10003
tel: 212 505-9077, e-mail: office@pilsudski.org,
www.pilsudski.org

Wpłaty można dokonać:

- czekiem wystawionym na Pilsudski Institute of America
- online na stronie: www.pilsudski.org
- przelewem: Polish & Slavic Federal Credit Union, Account No. 904971

Norman Travel Agency

Anna Bielas

Tel. 718-351-6370

Warszawa wylot do 15 Maja AB \$844
Lato LH, OS, LX-\$1043

all taxes & fees included, prices based on lowest available airfares at the time of publication

info@normantravelagency.com
www.normantravelagency.com
<https://facebook.com/NormanTravelAgency>

- * Bilety Lotnicze
- * Wakacje
- * Notariusz
- * Tłumaczenia

Business Consulting Corp.

Ewa Duduś - Accountant

Firma z wieloletnim doświadczeniem prowadzi:

- ✓ Rozliczenia podatków indywidualnych i biznesowych (jeden właściciel, partnerstwo, korporacja),
- ✓ Pełną księgowość
- ✓ Rejestrację i rozwiązywanie biznesów

110 Norman Ave, Brooklyn, NY 11222
718-383-0043 lub 917-833-6508